

På uppdrag av: Branschföreningen för Onlinespel

SI:s föreskrifter och allmänna råd om förbud mot viss vadhållning – Konsekvensanalys

Oberoende Rapport
Januari 2020

Utförd av:

**Data driven
intelligence**

 h2gc.com

H2
Gambling Capital

Sammanfattning

Denna analys har utförts av **H2 Gambling Capital (H2)** – den ledande oberoende auktoriteten gällande marknadsinformation på den globala spelmarknaden. Den ger en objektiv bedömning av de **förbud på viss vadslagning** som föreslås av Spelinspektionen. Analysen har utförts på uppdrag av **Branschföreningen för Onlinespel (BOS)**.

Följande **8 slutsatser** dras specifikt:

H2's Oberoende Rapport – 8 Centrala Slutsatser

- 1. Spelinspektionen (SI) har framfört förslag om att förbjuda vadslagning på vissa produkter som en del av en kampanj mot matchfixning och för att upprätthålla idrottens integritet. Även om dessa förbud är inriktade på områden som framstår som mest sårbara för manipulation är branschens oro att en begränsning av licensierade bolags möjlighet att erbjuda vadslagning på dessa produkter bara kommer att flytta vadslagningen till olicensierade bolag som saknar integritetshänsyn.*
- 2. Generellt sett fokuserar de mest effektiva regleringarna på ett regelverks övergripande mål på makronivå, istället att försöka kontrollera vad som erbjuds på mikronivå.*
- 3. H2 är övertygad om att den optimala lösningen för att bevara idrottens integritet kommer av licensierade bolag som arbetar med specialiserade integritetsorgan och noggrant övervakar alla misstänkta fall av matchfixning.*
- 4. Följaktligen ifrågasätter vi den logiska grunden bakom att införa förbud för licensierade spelbolag, vilket sannolikt kommer driva vadslagning till olicensierade marknader till nackdel för idrottens integritet.*
- 5. En analys av konsekvenserna av dessa regleringar indikerar en -7.5% minskning av GGR för licensierade bolag, samt en +30% ökning av GGR för olicensierade onlineoperatörer. Det motsvarar en minskning av kanaliseringsgraden med -5.9% till 75% av GGR från licensierade bolag.*
- 6. Med de föreslagna produktförbuden förväntar vi oss att den olicensierade marknaden kommer växa i en snabbare takt än den licensierade marknaden, vilket leder till fortsatt erosion av kanaliseringsgraden. Dock kommer en majoritet av spelare fortsatt spela hos licensierade bolag, så länge som majoriteten av de stora europeiska bolagen behåller sin licens.*
- 7. Genom att förbjuda de vadslagningsprodukter som konsumenter kan spela på hos licensierade bolag kommer SI inte förhindra vadslagning på dessa 'sårbara' områden, utan kommer istället driva vadslagningen till olicensierade bolag.*
- 8. Medan det belopp som satsas på dessa enskilda produkter kan vara relativt litet kommer kunderna att välja en operatör som är en "one-stop-shop" för alla vadslagningsaktiviteter och kommer därför troligen att flytta all vadslagning till en olicensierad operatör, och inte bara vadhållning på de förbjudna produkterna.*

© H2 Gambling Capital 2020

Vi hoppas att vår rapport är värdefull för alla intressenter när det kommer till att öka förståelsen för effekterna av de föreslagna förbuden på vadslagningens marknader – särskilt vad gäller vadslagningens integritet.

Innehåll

H2 Meriter	Sida 4
Terminologi och H2:s Datamodell Förklarad	Sida 5

Avsnitt 1: Översikt av Sveriges vadslagningsmarknad

1.1 Gällande Regelverk	Sida 6
1.2 Marknadens Utveckling och Tillväxt	Sida 8
1.3 SI:s Föreslagna Förbud	Sida 10

Avsnitt 2: Bedömning av Regelverket

2.1 Marknadsjämvikt	Sida 12
2.2 'Bigger Picture' Reglering	Sida 13
2.3 Bekämpa Olicensierat Spel	Sida 13
2.4 Reglerade Marknader och Idrottens Integritet	Sida 15
2.5 H2:s Kommentarer kring SI:s Föreslagna Förbud	Sida 16

Avsnitt 3: Bedömning av Marknadseffekter

3.1 Evidensbas och Centrala Antaganden	Sida 18
3.2 Känslighetsanalys	Sida 21
3.3 Scenariomodellering – Marknadsestimat 2020-24e	Sida 22
3.4 Benchmarking mot Jämförbara Marknader	Sida 26

Avsnitt 4: H2:s Yttrande – Analys och Slutsatser

4.1 Effekt – Övergripande Oberoende Bedömning av Föreslagna Förändringar	Sida 27
4.2 Sannolika Trender / Marknadsutveckling	Sida 28

Avsnitt 5: Centrala Slutsatser

Sida 29

H2 Copyright

Ingen del av denna rapport får reproduceras utan tillstånd från H2 Gambling Capital. H2 Gambling Capital äger spelbranschmodellen som genererar branschvärden och prognoser som här hänvisas till.

H2 Meriter

H2 – ett globalt företag baserat i Storbritannien – är allmänt erkänt som **den ledande auktoriteten** inom marknadsinformation om spelbranschen världen över. Dess konsulter har följt sektorns värde i realtid sedan 2000. Vi har en stark professionell trovärdighet och opartiskhet och god erfarenhet av vår analys och rapporter som står sig i granskningar av olika intressenter, inklusive lagstiftare, tillsynsmyndigheter och nyhetsmedier.

Den information som genereras av H2s branschprognosmodell är den vida mest citerade källan gällande sektorn i publicerade företagsrapporter, transaktionsdokument och säljanalyser, såväl som i bransch/affärsmedia – inklusive *BBC*, *Thomson Reuters*, *Bloomberg*, *The Economist*, *The FT*, *The New York Times* och *The Wall Street Journal*. Idag representerar den en levande databank som täcker cirka 130 marknader världen över, med över 2 miljoner datapunkter och 1,450 publiceringar per år, och 5-åriga prognoser fram till 2024.

Den oberoende expertisen inom H2:s analytikerteam, plus dess partnernätverk som nu finns över hela världen, har använts av 500+ organisationer under de senaste 17 åren och används regelbundet som en del av analyser inför marknadsinträden, ny affärsutveckling, Due Diligence-processer i samband med större investeringsbeslut, finansiella transaktioner och även för utformning av regleringspolicy inom sektorn. H2 samarbetar med branschmediet iGaming Business och är en partner till Gerson Lehrman Group i USA.

Fler detaljer på www.h2gc.com.

Terminologi och H2:s Datamodell Förklarad

H2 använder måttet "**bruttovinst**" eller "**bruttospelintäkter (GGR)**" (dvs omsättning minus vinster, men inklusive eventuella bonusar) snarare än måttet omsättning/försäljning för att värdera spelbranschen. Detta beror på att alla olika produktvertikaler, geografier och marknadskanaler är olika. Därför utgör bruttovinst/bruttospelintäkter ett mycket mer konsekvent mått för jämförelse inom hela sektorn. Dessutom ger det en mycket bättre återspeglning av operatörernas intäkter i motsats till omsättningen, som kan inkludera samma pengar som har återvunnits flera gånger i många produktvertikaler.

H2:s analys kategoriserar sektoraktivitet i tre marknader – vadslagning där operatören är licensierad "onshore" i samma jurisdiktion som spelaren befinner sig ("**vit marknad**"); vadslagning där operatören är licensierad "offshore" i en annan jurisdiktion ("**grå marknad**"); och vadslagning där operatören är helt oreglerad eller olaglig ("**svart marknad**").

Den unika H2-modellen samlar och sammanställer data via **nyckelkällor** som inkluderar:

- ✓ Faktiska publicerad primär/sekundär marknads- och organisationsdata;
- ✓ Kännedom/bedömning av utbudssidan per produktvertikal;
- ✓ H2:s interna tracking av aktivitet;
- ✓ Regelbunden kontakt med privata organisationer/investerare, inklusive återkoppling från prenumeranter;
- ✓ Kännedom/åsikter från tredje parter – inklusive leverantörer och andra branschanalytiker.

Marknadsprognoser är baserade på ett antal viktiga **sekundära drivkrafter** inklusive:

- ✓ Produktens mognad;
- ✓ Förväntad produktutveckling;
- ✓ BNP/bredband/mobil tillväxt;
- ✓ Benchmarkade marknader;

H2 Disclaimer

Även om stor försiktighet har tagits vid utarbetandet av denna publikation tar H2 Gambling Capital inget ansvar för riktigheten eller fullständigheten av all information och information som tillhandahålls, och ingen garanti ges för dess korrekthet eller prognosuppskattningar häri. H2 Gambling Capital (H2) är ett ledande företag inom tillhandahållande av data och marknadsinformation om globalt spelande och tillhörande branscher. Vid utförandet av denna bedömning har H2 förlitat sig på både information som innehas inom ramen för dess offentliga prenumerationstjänst såväl som för att bedriva ytterligare forskning av andra ansedda allmänt tillgängliga källor och bransch-källor. H2 har gjort sitt bästa för att säkerställa att informationen i denna rapport är korrekt och lämplig i skrivande stund. Slutsatser, och alla antaganden som gjorts för att nå dem, är baserade på tillgänglig information och analyser av fakta från och med januari 2020 och H2 anser att slutsatserna och de underliggande antagandena är rimliga för närvarande.

Avsnitt 1: Översikt av Sveriges vadslagningsmarknad

Den svenska onlinespelmarknaden regleras av den nya Spellagen som trädde i kraft den 1 januari 2019, vilket öppnade upp marknaden för kommersiella operatörer.

När det kommer till att uppnå det primära målet att förskjuta onlinespelmarknaden till licensierade bolag har detta till stor del varit effektivt och den licensierade marknaden för vadslagning online har ökat från 25% 2018 till 85% 2019; inom detta segment har den "kommersiella" marknaden för vadslagning online gått från 100% olicensierat 2018 till 81% licensierat 2019.

Under de fem åren mellan 2019–24 förutspår vi att den licensierade marknaden kommer vara den snabbast växande i termer av ytterligare SEK; procentuellt förutspår vi dock att den olicensierade marknaden kommer växa snabbare trots de åtgärder som SI infört i syfte att skydda den licensierade marknaden.

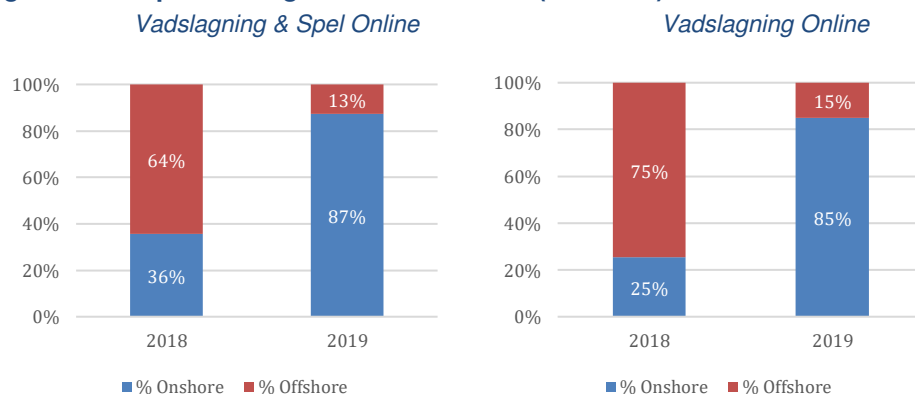
Den 14 januari 2020 publicerade Spelinspektionen (SI) en rad förslag om att förbjuda vadslagning på vissa produkter som en del av en kampanj mot matchfixning och för att upprätthålla idrottens integritet. Även om dessa förbud är inriktade på områden som framstår som mest sårbara för manipulation, är branschens oro att en begränsning av licensierade bolags möjlighet att erbjuda vadslagning på dessa produkter bara kommer att flytta vadslagningen till den olicensierade marknaden där det inte finns någon integritetshänsyn.

1.1 Gällande Regelverk

1. Den svenska spelmarknaden regleras av Spelinspektionen med den nya Spellagen som formellt antogs av regeringen i april 2018 och som trädde i kraft den 1 januari 2019. Spellagen delar in spelmarknaden i tre distinkta segment:
 - Onlinespel kommer vara en öppen/konkurrensutsatt marknad där olicensierade bolag kan ansöka om licens från den 1 augusti 2018;
 - Spel på landbaserat kasino och spelmaskiner kommer erbjudas inom ramen för ett statligt monopol;
 - Lotteri- och bingosegmentet kommer vara förbehållet ideella operatörer.
2. I lagen ingick en fast skattesats på 18% av bruttovinsten för alla licensierade aktiviteter och ett krav att alla operatörer tillhandahåller ett system för självavstängning. Dessutom publicerade tillsynsmyndigheten ett antal krav om ansvarsfullt spelande som licensierade bolag måste följa, inklusive:
 - Ett självavstängningssystem som gör det möjligt för kunder att blockera sina spelkonton på en eller alla webbplatser via det nationella avstängningssystemet Spelpaus.se;
 - Verktyg som gör det möjligt för kunder att förutbestämma tids- och utgiftsgränser;
 - En självtestfunktion som gör det möjligt för kunder att övervaka sitt spelande och undvika riskabelt beteende.
3. Tillsynsmyndigheten meddelade att den hade mottagit totalt 60 licensansökningar sedan processen lanserades den 1 augusti 2018. Av ansökningarna avsåg 55 licenser för onlinespel.

4. När det kommer till att skydda marknaden från olicensierade bolag kan staten vidta IP- och betalningsblockering av olicensierade bolag. I juni 2019 varnade Spelinspektionen dessutom betaltjänstföretag att inte underlätta transaktioner mellan olicensierade bolag och svenska medborgare. Tillsynsmyndigheten kontaktade flera leverantörer av betaltjänster direkt och påpekade att tillåtelse av transaktioner till och från olicensierade bolag utgör ett brott mot den nya Spellagen.
5. Spellagen tillåter operatörer att annonsera i nationella medier så länge de har en giltig licens. Spelinspektionen har emellertid annonserat planer att stoppa alltför omfattande reklam på den nyligen reglerade marknaden och formaliserade ett samarbetsavtal med Konsumentverket som en del av detta initiativ. Tillsynsmyndigheten meddelade att den kommer definiera vad den anser utgör överdriven reklam allteftersom den licensierade marknaden mognar och kommer att fastställa relaterade påföljder i enlighet därmed. Som svar på detta har branschorganisationerna BOS och SPER tagit fram en ny code of conduct för reklam som behandlar ett antal reklam- och marknadsföringsförfaranden i syfte att förhindra överdriven reklam. Koden beskriver nio väsentliga krav som bolagen måste följa och de nya kontrollerna trädde i kraft den 1 april 2019. Regeringen kritiserade emellertid koden framtagen av BOS och SPER. Civilminister Ardalan Shekarabi sade att det var "inte tillräckligt" för att adressera regeringens oro över mängden spelreklam sedan (om)regleringen av sektorn i januari 2019.
6. Regeringen gav Spelmarknadsutredningen i uppdrag att utreda nya regler för att minska alltför aggressiv marknadsföring och reklam. Utredningen fick fram till oktober 2020 att lämna sina rekommendationer. Samtidigt tillkännagav Sveriges socialförsäkringsminister i januari 2020 att regeringen förbereder sig för att publicera en "Etapp II" av deras regleringar kring spelande, med fokus på tuffare reklam- och marknadsföringsbegränsningar för licensierade bolag. Detta skulle göra det möjligt för Spelinspektionen att närmare granska reklammetoder och vidta åtgärder mot operatörer som visat sig strida mot regleringsriktlinjerna.
7. När det kommer till att uppnå det primära målet att förskjuta onlinespelmarknaden till licensierade bolag har detta till stor del varit effektivt och den licensierade marknaden för vadslagning online har ökat från 25% 2018 till 85% 2019; inom detta segment har den "kommersiella" marknaden för vadslagning online gått från 100% olicensierat 2018 till 81% licensierat 2019.

Fig 1: Onlinespel i Sverige GGR Licensierat (Onshore) kontra Olicensierat (Offshore)

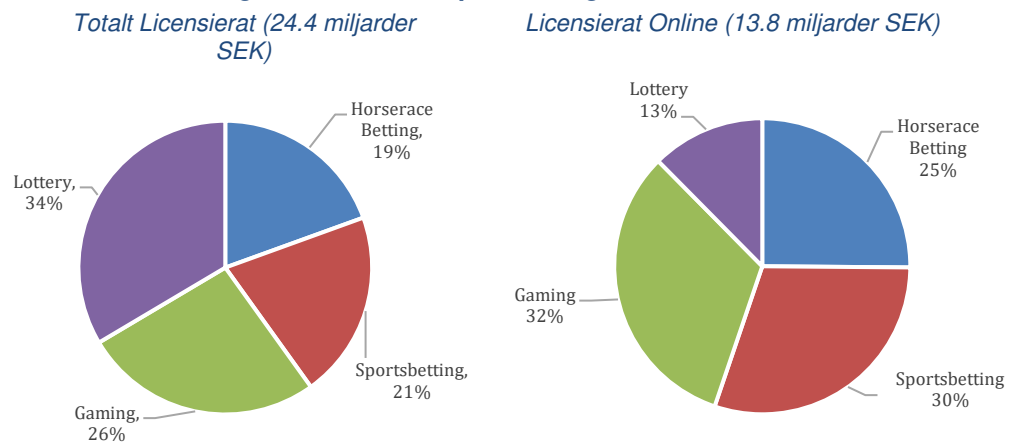
Källa: H2 Gambling Capital, 2020

8. Vi noterar dock att de återstående 15% olicensierat fortfarande är högre än på vissa andra reglerade marknader som Storbritannien (ca 99% licensierat), där regleringar anses vara mindre bestraffande av operatörer, som nästan helt har utplånat den olicensierade marknaden för vadslagning.

1.2 Marknadens Utveckling och Tillväxt

9. **Produktdefinition:** Vi värderar den svenska marknaden för vadsplagning med hjälp av måttet "**bruttovinst**" eller "**brutto spelintäkter (GGR)**" (dvs omsättning minus vinster, men inklusive eventuella bonusar som spelats).
10. Baserat på ovanstående uppskattar vi att den totala licensierade svenska spelmarknaden (landbaserat och online) under 2019 var **24.4 miljarder SEK i GGR**, där vadsplagning på sport representerade 21% till ett värde av **5.0 miljarder SEK i GGR**. När vi tittar specifikt på den licensierade onlinemarknaden beräknar vi **13,8 miljarder SEK i GGR** för 2019, där vadsplagning på sport motsvarar 30% till ett värde av **4.2 miljarder SEK i GGR**.

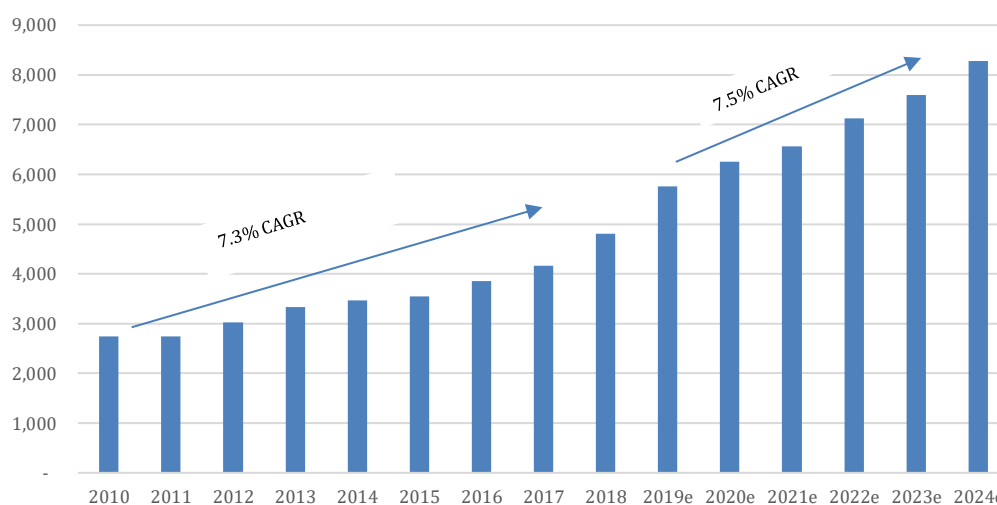
Fig 2: Licensierat Spel i Sverige GGR 2019

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

11. Vad gäller tillväxten av den svenska marknaden för vadsplagning på sport (landbaserat och online, licensierat och olicensierat, tillsammans) har marknaden vuxit med 7,3% CAGR under 8-årsperioden 2010-18, före Spellagens ikraftträdande. Efter marknadsomregleringen förutspådde vi fortsatt tillväxt för vadsplagning online, med en liknande tillväxttakt på 7,5% CAGR under femårsperioden 2019-24e. Vi noterar att våra prognoser är baserade på gällande regler och inte tar hänsyn till SI:s föreslagna förbud mot viss vadsplagning.

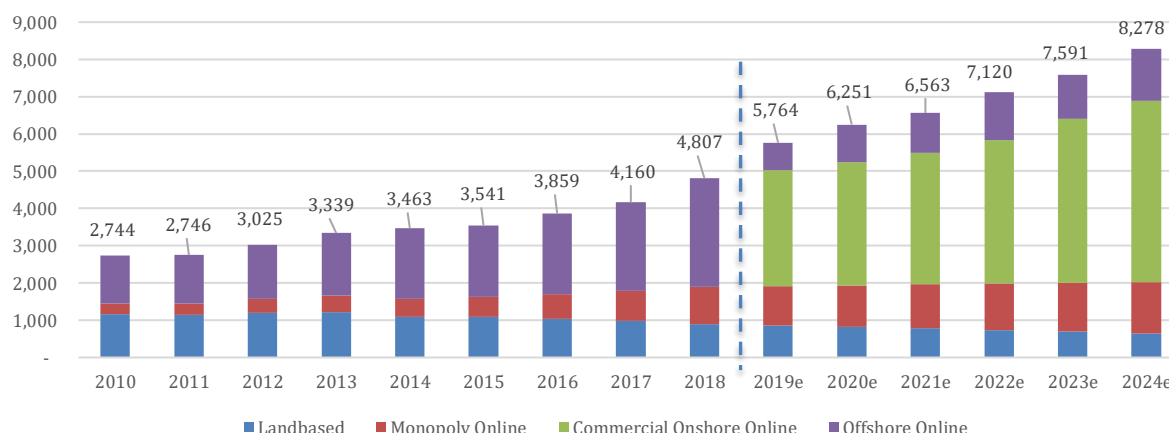
Fig 3: Total Vadsplagning på Sport i Sverige GGR 2010-24 (miljoner SEK)

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

12. Inom detta står kommersiell vadsplagning online för den största andelen av den svenska vadsplagningsmarknaden, vilket representerar 54% av den totala marknaden 2019, medan olicensierade onlinebolag bara representerar 13% av marknaden under 2019, ned från 61% 2018. Vi förutspår dock att det olicensierade segmentet kommer fortsätta växa och kommer fortsatt att representera 17% av den totala marknaden för vadsplagning år 2024 enligt våra prognoser.

Fig 4: Vadsplagning på Sport i Sverige GGR per Vertikal 2010-24e (miljoner SEK)

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

13. Landbaserad vadsplagning på sport har minskat gradvis under de senaste åren i takt med att onlinemarknaden har vuxit och tagit andelar. Inom detta noterar vi att mellan 2010-18 har Svenska Spel online vuxit med en snabbare sammansatt årlig tillväxttakt (CAGR) än den olicensierade onlinemarknaden; emellertid kommer detta från en mycket låg utgångspunkt, och när det gäller faktisk SEK har den olicensierade marknaden i GGR vuxit i en 2-3 gånger snabbare takt än Svenska Spel, vilket visar på attraktionen för konsumenterna med ett förbättrat produktutbud och bättre prissättning.

Fig 5: Vadsplagnning på Sport i Sverige GGR (2010–18) (miljoner SEK)

GGR (miljoner SEK)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010–18 CAGR
Landbaserat Svenska Spel	1,156	1,152	1,196	1,216	1,088	1,084	1,029	980	896	-3%
Online Svenska Spel	283	303	372	443	491	542	661	802	991	17%
Online Kommersiellt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	NA
Online Olicensierat	1,305	1,291	1,457	1,680	1,884	1,915	2,169	2,377	2,920	11%
Total Vadsplagnning på Sport	2,744	2,746	3,025	3,339	3,463	3,541	3,859	4,160	4,807	7.3%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

14. Under de fem åren mellan 2019-24 beräknar vi att den licensierade marknaden är den snabbast växande i termer av ytterligare SEK; Procentuellt beräknar vi dock att den olicensierade marknaden växer snabbare trots SI:s åtgärder för att skydda den licensierade marknaden.

Fig 6: Vadsplagnning på Sport i Sverige GGR (2019-24) (miljoner SEK)

GGR (miljoner SEK)	2019e	2020e	2021e	2022e	2023e	2024e	2019-24e CAGR
Landbaserat Svenska Spel	855	816	778	736	693	649	-5%
Online Svenska Spel	1,057	1,120	1,185	1,249	1,313	1,378	5%
Online Kommersiellt	3,110	3,301	3,536	3,838	4,395	4,856	9%
Online Olicensierat	742	1,013	1,063	1,297	1,189	1,395	13%
Total Vadsplagnning på Sport	5,764	6,251	6,563	7,120	7,591	8,278	7.5%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

1.3 SI:s Föreslagna Förbud

15. Den 14 januari 2020 publicerade Spelinspektionen (SI) förslag om att förbjuda vadsplagnning på vissa produkter som del av en kampanj mot matchfixning och för att upprätthålla idrottens integritet.

16. SI:s nya förordningar föreslår förbud av följande:

- **Vadhållning på vissa påföljder:** Vadhållning får inte erbjudas på påföljd för förseelse, regelbrott eller för provokativt beteende i samband med en match, tävling eller turnering.
 - Påföljd kan vara rött eller gult kort, straffkast, straffslag, straffspark, utvisning, varning, diskvalificering eller liknande.
- **Förlust av ett delmoment i en match eller tävling:** Vadhållning får inte erbjudas på förlust av ett delmoment i en match eller tävling.
 - Förlust av ett delmoment kan till exempel avse att deltagare inte kommer att göra mål, kommer att förlora ett game eller poäng eller kommer att riva eller göra övertramp i en match eller tävling.
- **Vadhållning på minderårigas individuella prestationer:** Vadhållning får inte erbjudas på individuell prestation i en match, tävling eller turnering av en deltagare som vid tidpunkten för vadhållningen är under 18 år.
 - Om vadhållning erbjuds på en händelse eller evenemang där flera icke namngivna deltagare ingår i en grupp övriga, kan den som är under 18 år utgöra en del av en sådan grupp. En sådan händelse eller evenemang kan t.ex. avse vadhållning på en grupp icke namngivna deltagare där någon av dessa skulle kunna vara den som gör första eller sista målet.

17. Dessutom måste rapporteringen av misstänkta manipulationer av sportresultat som utgör ett föremål för vadslagning förbättras.
18. Motiveringen bakom dessa förbud är att bevara och stärka idrottens integritet i Sverige, och SI:s konsekvensanalys säger detta tydligt:

"Uppgjorda matcher och annan misstänkt manipulation av resultat ses idag som ett av de största hoten mot idrotten och övrig sport. Misstanke om manipulation av resultat riskerar också att urholka förtroendet för kommersiella spel, idrotten och därmed licenssystemet för vadhållning."

19. SI tycks ha inriktat sig på dessa områden för vadslagning, eftersom de uppfattas som de mest sårbara för matchfixning. SI:s konsekvensbedömning noterar vidare:

"Genom dessa föreskrifter föreslås att vadhållning på individuella regelbrott, förlust av delmoment (t.ex. att inte göra mål, att inte vinna ett game, att inte ta poäng, att göra övertramp eller riva en ribba) och vadhållning på minderårigas individuella prestationer ska vara förbjudna. I och med dessa förbud kommer det att saknas skäl att påverka eller manipulera utgången av spel inom dessa områden."

20. Även om dessa förbud är inriktade på områden som framstår som mest sårbara för manipulation är branschens oro att en begränsning av licensierade bolags möjlighet att erbjuda vadslagning på dessa produkter bara kommer att flytta vadslagningen till olicensierade bolag som saknar integritetshänsyn. Däremot möjliggör främjande av vadslagning på de mest sårbara produkterna via licensierade bolag korrekt övervakning av alla misstänkta vadslagningsaktiviteter och potentiella integritetsproblem för idrotten.

Avsnitt 2: Bedömning av Regelverket

Generellt sett fokuserar de mest effektiva regleringarna på ett regelverks övergripande mål på makronivå, istället att försöka kontrollera vad som erbjuds på mikronivå.

H2 är övertygad om att den optimala lösningen för att bevara idrottens integritet kommer av licensierade bolag som arbetar med specialiserade integritetsorgan och noggrant övervakar alla misstänkta fall av matchfixning.

Genom att förbjuda de produkter som kunder kan spela på hos licensierade bolag kommer SI inte att förhindra vadslagning på dessa "sårbara" områden, utan bara flytta vadslagningen till olicensierade bolag.

För att operatörerna ska kunna spela en viktig roll i att upprätthålla idrottens integritet måste vadslagning kanaliseras till den licensierade marknaden – och allt som har potential att flytta denna vadslagning till olicensierade bolag kan bara vara skadligt för idrottens integritet.

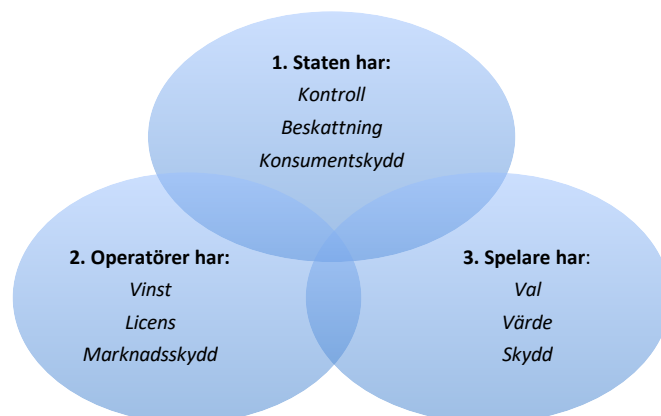
Följaktligen ifrågasätter vi den logiska grunden bakom att införa förbud för licensierade spelbolag, vilket sannolikt kommer driva vadslagning till olicensierade aktörer till nackdel för idrottens integritet.

Även om det belopp som spelas på dessa enskilda produkter kan vara relativt litet, kommer kunderna att välja en operatör som är en "one-stop-shop" för all deras vadslagning, och kommer därför troligen att flytta över hela all vadslagning till en olicensierad operatör, och inte bara GGR genererad från de förbjudna produkterna.

2.1 Marknadsjämvikt

21. Vad gäller reglering tenderar de mest mogna marknaderna för vadslagning online att balansera statliga skatteintäkter med nya kommersiella möjligheter för att uppnå jämvikt på marknaden (se fig 7 nedan). Sådana regleringar återspeglar dynamiska marknadsförhållanden där teknikutvecklingen och förändringstakten – särskilt online – kan gynna alla parter och locka nya spelare, utan att utesluta grupper av kärnkonsumenter.

Fig 7: "Något För Alla" – Marknadsjämvikt för Vadslagning på Sport Online

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

22. Finansiella nyckelfördelar omfattar:

- ✓ **Ökade skatteintäkter:** Driven av effektiv licensiering;
 - ✓ **Ökad konsumtion:** Som ett resultat av längre kundrelationer, drivet av ett mer transparent reglerat system som gör att spelare känner sig säkrare.
23. De ekonomiska fördelarna med en reglerad marknad jämfört med en olaglig marknad är inte bara finansiella. Andra viktiga faktorer är:
- ✓ **Säkerhet:** Det finns en laglig plats att spela på ett säkert, enkelt och skyddat sätt (när det gäller dataskydd och vinstutbetalningar);
 - ✓ **Arbetsstillfällen:** Ökade möjligheter till sysselsättning, med potential att ersätta den olicensierade sysselsättningen med licensierade jobb – majoriteten inom indirekta sektorer, t.ex. marknadsföring (eftersom licensierad aktivitet leder till mer användning av mainstream-media), betalningar och geolokalisering;
 - ✓ **Ekonomisk tillväxt:** Förbättrade marknadsföringsmöjligheter över flera kanaler för associerade operatörer, varumärken och sektorer som inte är vadslagning på sport.

2.2 'Bigger Picture' Reglering

24. I allmänhet fokuserar de mest effektiva förordningarna på de övergripande syftena och målen med ett regelverk på makronivå, snarare än att försöka kontrollera vad som erbjuds på mikronivå. Till exempel i Storbritannien – allmänt betraktat som marknadsledande inom spelreglering – har UK Gambling Commission (regulator) tre övergripande licensmål: att säkerställa att spel är (1) fritt från kriminalitet; (2) rättvist och öppet; och (3) på ett ansvarsfullt sätt skyddar barn/utsatta vuxna.
25. Innovation har också varit den dominerande drivkraften bakom onlinemarknadens tillväxt under de senaste 5-10 åren. Inom vadslagning på sport har ett antal av de senaste utvecklingarna tagit tillsynsmyndigheterna på sängen – inklusive t.ex. spelbörser, livestreaming, in-play, bonus/gratis spel, alternativ för tidig utbetalning, Esports, Daily Fantasy Sports. Därmed kan reglering av onlinespel som begränsar en operatörs förmåga att förnya genom att erbjuda en ny variant av en produkt eller delta via en viss kanal riskera att konsumenter migrerar till potentiellt mindre reglerade (olicensierade) aktörer, som fritt kan erbjuda mer avancerade produkter och tjänster. Detta har bekräftats av SI i sin konsekvensbedömning, där myndigheten uppger:

"För att motverka spelande på olicensierade bolag behöver de lagliga spelerbjudandena vara så attraktiva att spelarna inte lockas dit."

2.3 Bekämpa Olicensierat Spel

26. Det är också uppenbart att det är extremt svårt att eliminera en olicensierad spelmarknad när den väl är etablerad. Implementering av ett brett och rättvist licenssystem i motsats till totalförbud har historiskt sett varit mer effektivt för att bekämpa offshore-bolag, samt möjliggöra för licensierade bolag att serva kundens befintliga (såväl som framtida) efterfrågan på den senaste tekniken, produkterna och tjänsterna.
27. Effektiva blockeringsåtgärder för att återställa och upprätthålla jämvikt på marknaden inkluderar reklamförbud för olicensierade bolag. IP/finansiell svartlistning; påföljder; högre standarder för spelarskydd; legalisering av in-play och andra nya produktvertikaler; uttryckligen kriminalisera olicensierad vadslagning.
28. Det är tydligt från etablerade reglerade marknader för vadslagning online att, förutsatt att produkten är konkurrenskraftig och värdet på erbjudandet är lika, konsumenterna föredrar att agera inom ett licenssystem på grund av det ytterligare skyddet som detta ger dem.

29. Med det ovanstående sagt, om vi accepterar att marknadsjämvikt med "något för alla" är den bästa branschmodellen för vadslagning online, så finns det ett antal viktiga överväganden (baserat på erfarenhet från andra marknader) som helst bör tas upp inom den svenska marknaden som en del av dess regelverk, nämligen:

- ✓ **Utbud av produktvertikaler:** Ju fler produktvertikaler som är tillåtna, desto mer attraktiv är marknaden för bolag till följd av både stordriftsfördelar och möjligheter för korsförsäljning (t.ex. smidig övergång från kasino till vadslagning på sport)
- ✓ **Reklamförbud för olicensierade bolag:** Marknadsföring är avgörande för att licensierade bolag ska kunna utveckla och vinna marknadsandelar. Att blockera olicensierade bolag från reklam är ett av de mest effektiva medlen för att kontrollera en olicensierad marknad, även om det kan vara svårt att förbjuda den effektivt online;
- ✓ **Blockering (IP, finansiell, svartlistning):** Blockering gör en licens mer värdefull; men det finns metoder för olicensierade bolag att kringgå detta – kort sagt, "du kan inte kontrollera internet";
- ✓ **Påföljder för olicensierade bolag:** Straffåtgärder inklusive böter kan avskräcka vissa olicensierade bolag, men regleringen måste kunna upprätthållas i den relevanta offshore-jurisdiktionen.
- ✓ **Ansvarsfullt spelande/spelarskydd:** Grundläggande – en laglig och skyddad miljö kommer att locka vissa spelare samtidigt som de skyddar minderåriga och utsatta personer; och
- ✓ **Förbud mot olicensierad vadslagning på sport:** Att göra det till ett brott för svenska medborgare att spela på olicensierade webbplatser för vadslagning på sport.

21. Om en licensierad marknad är för restriktiv – vilket kan vara fallet med SI:s senaste förbud – uppstår ett **regulatoriskt glapp** inom vilket olicensierade bolag har flera ekonomiska fördelar. I korthet, de:

- × *Betalar inga skatter;*
- × *Betalar inga licensavgifter;*
- × *Betalar inga produktavgifter;*
- × *Bidrar inte till idrotten med prispengar;*
- × *Bidrar inte finansiellt till idrottens driftkostnader – lokaler, gräsrötter och/eller elitprogram;*
- × *Bidrar inte finansiellt till att bevara idrottens integritet;*
- × *Bidrar inte finansiellt till att främja ansvarsfullt spelande.*

dessutom:

- ✓ *Genererar rena vinster;*
- ✓ *Behöver inte skapa eller upprätthålla arbetstillfällen och betalar inte associerade skatter, och behöver inte heller investera i teknik i landet de riktar sig till;*
- ✓ *Behöver inte följa landets licenskrav, driftsstandarder och/eller uppförandekoder (inklusive reklamkontroll och ansvarsfullt spelandeåtgärder);*
- ✓ *Behöver inte följa ett lands lagstiftningspraxis (t.ex. kan erbjuda produkter som inte är tillåtna inhemskt och/eller samma produkter billigare);*
- ✓ *Undviker myndighetsgranskning och behöver inte skicka spelinsatsdata till myndigheterna för granskning.*
- ✓ *Är svårare att spåra om straffrättsligt förfarande eller penningtvättförfarande införs;*
- ✓ *Verkar med mindre risk.*

2.4 Reglerade Marknader och Idrottens Integritet

30. När det gäller att bevara integriteten är det uppenbart att den optimala lösningen för att minska risken för uppgjorda matcher och korruption, vilar hos de licensierade vadhållningsbolagen. Ansvariga licensierade spelbolag utvärderar ständigt risken för varje marknad de erbjuder och inför sina egna vadslagningsgränser där det anses nödvändigt och lämpligt. De gör detta som en självklarhet – och god affärspraxis – som en del av deras egna skydd mot bedrägeri och/eller penningtvätt. Som ett resultat arbetar många direkt både med idrotten och genom integritetsorgan för operatörer som IBIA (International Betting Integrity Association) för att kontinuerligt övervaka och identifiera misstänkta vadslagningsmönster så snart de dyker upp. Detta är emellertid inte fallet med olicensierade bolag, vilket SI noterar:

"Licensierade spelbolag är genom åtaganden i samarbetet via centrala övervakningsorgan skyldiga att polisanmäla misstänkt manipulation. Olicensierade spelbolag har få eller inga incitament att polisanmäla eller på annat sätt samarbeta med svenska myndigheter eller branschövergripande organ som IBIA eller GLMS."

31. Sådana operatörer är idrottens lösning för att bevara integriteten. De är inriktade på att skapa en säker och skyddad miljö för alla konsumenter och använder avancerade säkerhetssystem som skydd mot bedräglig verksamhet. Betydande produktförbud tenderar därför inte av de flesta jurisdiktioner inom sektorn att ses som ett sätt att bekämpa problemet – helt enkelt för att matchfixning inte främst är inriktad på licensierade spelbolag utan på oreglerade operatörer på "svarta marknaden", huvudsakligen baserade i Asien.

2.5 H2:s Kommentarer kring SI:s Föreslagna Förbud

32. Som förklarats ovan tror H2 att den optimala lösningen för att bevara idrottens integritet är genom licensierade bolag som arbetar med specialiserade integritetsorgan och noggrant övervakar alla misstänkta fall av matchfixning.
33. För att operatörerna ska kunna spela en viktig roll för att upprätthålla idrottens integritet måste vadslagning kanaliseras till den reglerade marknaden – och allt som har potential att flytta denna vadslagning till olicensierade bolag kan bara vara skadligt för idrottens integritet. Detta medger SI i sin konsekvensbedömning:

"Spelregleringens syfte är att spel så långt som möjligt ska kanaliseras till spelföretag med tillstånd i Sverige i form av licens. En hög grad av kanalisering är en grundförutsättning för ett framgångsrikt arbete mot manipulation av resultat. Med kanalisering avses andel spel som kanaliseras in till det svenska licenssystemet, alltså till spelbolag med svensk licens. Den icke-kanaliserade andelen hamnar hos spelbolag som saknar svensk spellicens... Olicensierade spelbolag har få eller inga incitament att polisanmäla eller på annat sätt samarbeta med svenska myndigheter eller branschövergripande organ som IBIA eller GLMS."

34. Genom att förbjuda de produkter som kunder kan spela på med licensierade bolag kommer SI inte att förhindra vadslagning på dessa "sårbara" områden, utan bara flytta vadslagningen till olicensierade operatörer. Dessa kommer troligtvis att vara baserade i Asien, där SI:s förmåga att blockera operatörerna är mer begränsad och där organiserad matchfixning är mer utbredd. SI noterar faktiskt denna oro och framhäver till och med den svenska marknadens attraktivitet bland asiatiska operatörer:

"Uppgjorda matcher och annan misstänkt manipulation av resultat ses idag som ett av de största hoten mot idrotten och övrig sport. Misstanke om manipulation av resultat riskerar också att urholka förtroendet för kommersiella spel, idrotten och därmed licenssystemet för vadhållning. Det föreligger en större risk för manipulation av resultat om vadhållning på den aktuella händelsen eller evenemanget också tillhandahålls på den asiatiska marknaden¹. Svensk fotboll är t.ex. väldigt

¹ Sweden Betting Risk Assessment, November 2019 Sportradar.

attraktivt på den asiatiska marknaden i och med att den spelas under en säsong då den egna fotbollens säsong är över. Dock tillhandahålls vadhållning på de flesta sporter som utförs i Sverige på den asiatiska marknaden. Manipulation av resultat kan vara mer eller mindre organiserade. Det kan röra sig om en planerad aktivitet som involverar flera personer både utanför och inne på tävlingsarenan, bland annat kriminella gäng och organiserad brottslighet, men det kan också vara tillfälliga händelser som kanske bara involverar en person eller ett fåtal personer.”

35. Med vadslagningens popularitet online och innovation inom de olika områdena för vadslagning är kunderna vana att kunna spela på en mängd produkter, och dessa vadslagningssamtycken ses nu som en förutsättning för alla operatörens erbjudanden. Att förbjuda dessa produkter för licensierade bolag ger kunden en anledning att flytta till en olicensierad operatör som kan erbjuda ett komplett utbud av vadslagningssamtycken, vilket bekräftas av SI:

”Spelarna efterfrågar livebetting och enskilda matchhändelser (t.ex. gula kort och hörnor). Dessa erbjudanden kommer alltid att finnas tillgängliga utanför licenssystemet. Ett spelerbjudande från den grå och svarta onlinespelmarknaden är aldrig längre bort än ett klick på datorn eller telefonen.”

36. Även om det belopp som satsas på dessa enskilda produkter kan vara relativt litet, kommer kunderna att välja en operatör som är en "one-stop-shop" för all vadslagning, och kommer därför troligen att flytta över all vadslagning till en olicensierad operatör, och inte bara GGR genererad från de förbjudna produkterna. Detta har återigen medgetts av SI:

”Spelarnas efterfrågan på livebetting och enskilda matchhändelser är stor och stigande. För att motverka spelande på olicensierade bolag behöver de lagliga spelerbjudandena vara så attraktiva att spelarna inte lockas dit. När en spelare väl har vänt sig till den grå eller svarta marknaden hotas även den vadslagning som aldrig varit aktuell för vadslagningsförbud för licensierade spelbolag, exempelvis utgången av en allsvensk fotbollsmatch. Orsaken till det är att spelaren då redan befinner sig hos en grå eller svart speloperatör som erbjuder all vadslagning, därtill ofta med bättre återbetalning (eftersom ingen svensk spelskatt betalas) och attraktiva bonuserbjudanden (eftersom det svenska bonusförbudet inte höras). Det finns i det läget få incitament för spelaren att återvända till spel inom licenssystemet.”

37. Med spelaren nu utanför den licensierade spelmarknaden lämnar all hens GGR ett system där idrottens integritet och rapportering av misstänkt vadslagningssamtycken är av yttersta vikt för operatörerna, till nackdel för idrottens integritet som dessa förbud försöker skydda. Detta bekräftas igen av SI:

”Ytterligare konsekvens är att med en mer omfattande reglering skulle den möjlighet myndigheten har att till viss del kontrollera matchfixning i Sverige genom upptäckt och åtgärder av licensierade spelbolag försvinna om dessa bolag lämnar det svenska licenssystemet.”

38. Därför verkar det som om SI instämmer i att:

- Idrottens integritet är av avgörande betydelse
- Det bästa sättet att motverka manipulation är att kanalisera vadslagning till den licensierade spelmarknaden, där operatörerna kan övervaka och rapportera all misstänkt vadslagningsaktivitet
- Att förbjuda vadslagningsprodukter för licensierade bolag kommer troligen att driva kunder till olicensierade bolag, som är 'aldrig längre bort än ett klick på datorn eller telefonen'.
- Om kunderna övergår till olicensierade bolag kommer de inte bara att skifta vadslagning på förbjudna produkter, utan också vadslagning på produkter som inte är förbjudna
- Olicensierade bolag har litet eller inget incitament att rapportera manipulation inom sporten
- Den asiatiska marknaden är särskilt intresserad av den svenska idrottsmarknaden, och det är här den största risken finns för organiserad manipulation av idrott

39. Följaktligen ifrågasätter vi skälen bakom att införa förbud för licensierade spelbolag som sannolikt skulle driva intäkter till den olicensierade marknaden till nackdel för idrottens integritet.

40. Slutligen konstaterar vi att mängden pengar som behövs för att betala för manipulation inom professionell idrott tenderar att vara hög – även om vi inser att detta beror på idrotten i fråga, och det finns troligtvis en betydande variation inom detta. Det är emellertid allmänt accepterat att de pengar som behövs för att orsaka manipulation, tillsammans med belöningen som krävs för att ta risken att manipulera en idrottstävling, tenderar att vara ganska hög. För att generera de erforderliga vinsterna utan att trigga varningar om misstänkt vadslagningsaktivitet, måste man därför befinna sig på en mycket likvid marknad med höga vadslagningsnivåer och omsättning; detta är en viktig orsak till att huvuddelen av manipulationen sker på de mycket likvida asiatiska spelmarknaderna.

41. Storleken på de marknader som SI har föreslagit att förbjuda är relativt små och det verkar osannolikt att någon skulle kunna satsa de belopp som manipulation inom sport kräver utan att det skulle flaggas av licensierade bolag. Däremot, om denna GGR flyttar till en olicensierad webbplats – tillsammans med resten av dessa kunders GGR – tillförs ytterligare likviditet till spelmarknader där manipulation är mer utbredd och rapportering obefintlig.

Avsnitt 3: Bedömning av Marknadseffekter

H2 Gambling Capital har genomfört en undersökning bland stora svenska licensierade vadhållningsbolag för att fastställa storleken på vadslagningsmarknaderna för var och en av de tre förbjudna produkterna, liksom den totala GGR som genereras av kunder som spelar på dessa produkter, vilka riskerar att flytta till olicensierade bolag.

Vid analys av effekterna av dessa förbud på storleken av de licensierade och olicensierade vadslagningsmarknaderna i Sverige uppskattar vi GGR-skiftet offshore med hjälp av två olika beräkningar:

- i. En uppskattning baserad på mängden GGR som för närvarande genereras från de förbjudna produkterna*
- ii. En uppskattning baserad på mängden GGR genererad av kunder som spelar på de förbjudna produkterna*

Den kommersiella marknaden för vadslagning på sport online har för närvarande en kanaliseringsgrad på 81%, långt under Storbritannien (över 99% kanaliseringsgrad) men betydligt högre än Australien, där vadslagning in-play är förbjudet online (63% kanaliseringsgrad).

När man tar genomsnittet av de två metodologierna innebär detta en nedgång på -7,5% i licensierad GGR och + 30% ökning av olicensierad GGR för kommersiella onlinebolag. Detta innebär en nedgång på -5,9 procentenheter i kanaliseringsgraden till 75% av GGR från kommersiella licensierade bolag.

Det finns många variabler som bidrar till den licensierade kanaliseringsgraden för vadslagning online, inklusive skattesatser, reklam, insatsbegränsningar, antal licenser, blockering av olicensierade webbplatser och en mängd andra regulatoriska begränsningar. Det är uppenbart att produktförbud inte är den enda drivkraften bakom kanaliseringsgrader, men när vi jämför Sverige mot ett antal andra marknader är det uppenbart att förbud för licensierade bolag har en väsentlig inverkan på kanaliseringsgraden.

3.1 Evidensbas och Centrala Antaganden

42. H2 Gambling Capital har genomfört en undersökning bland stora svenska licensierade vadhållningsbolag för att fastställa storleken på vadslagningsmarknaderna för var och en av de tre förbjudna produkterna, liksom den totala GGR som genereras av kunder som spelar på dessa produkter, som riskerar att byta till olicensierade bolag.
43. Varje operatör fick tre frågor kopplade till var och en av de förbjudna produkterna, liksom för samtliga förbud i kombination:
 - Andel GGR som genereras från spel på den förbjudna händelsen
 - Andel kunder som spelar på den förbjudna händelsen
 - Andel GGR som dessa kunder utgör av totalen
44. Vi mottog detaljerade svar från ett antal operatörer som vi uppskattar representerar en betydande del av den totala marknaden för kommersiell licensierad vadslagning på sport i Sverige, och därför anser vi att vår data utgör en rättvis representation av marknaden som helhet.
45. Vissa av förslagen lämnar utrymme för en bred tolkning av de slutliga förordningarna – därför finns det i vissa fall ett relativt brett spektrum av möjliga resultat eftersom vissa operatörer har tolkat förslagen på ett annat sätt än andra, vi har angett där detta är fallet.

Vadslagning på svensk sport

46. H2 förstår att förslagen endast ska gälla idrott som fysiskt äger rum i Sverige. I genomsnitt genereras 5,7% av svensk vadsplagnings-GGR från svensk sport, enligt respondenterna i vår undersökning.
47. Det var emellertid också tydligt att det inte finns någon tydlig separation mellan kunder som spelar på svensk sport och kunder som spelar på sport utanför Sverige – det vill säga kunder som använder svenska vadsplagningskonton för majoriteten av GGR som genereras i Sverige, även om GGR som genereras från svensk sport bara utgör en relativt liten del av marknaden.

Vadslagning på enskilda påföljder

48. Spel på enskilda påföljder genererade ca 1% av all GGR som spelades på svensk sport, vilket motsvarar ca 0.05% av all vadsplagnings-GGR. 4% av alla kunder spelar på detta. Totalt står de kundernas konton för ca 18% av total vadsplagnings-GGR.

Fig 8: Svenska Operatörers Svar – Vadslagning på Enskilda Påföljder

Andel av Vadsplagnings-GGR	(%)
Andel GGR som genereras från spel på den förbjudna händelsen	0.05%
Andel kunder/konton som spelar på den förbjudna händelsen	4.1%
Andel GGR som dessa kunder utgör av totalen	18%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

49. Majoriteten av vadsplagningen i denna kategori var på gula och röda kort i fotboll, som i sig är den absolut största sporten. Det noterades emellertid också att den stora majoriteten av vadsplagningen inom detta segment var på det totala antalet kort (t.ex. över/under 5 kort per match), som stod för upp till 90% av GGR i denna kategori, snarare än på individuella kort för en enskild spelare.

Vadslagning på minderårigas prestationer

50. Data kring vadsplagning på en enskild deltagare som är under 18 år var svårare att få fram inom den tidsram som gavs för remisstiden, eftersom de inte spåras av operatörerna på detta sätt. Vad som klargjordes av ett antal operatörer är att det under de senaste månaderna eller åren har förekommit en trend bort från att erbjuda spel på matcher eller tävlingar där deltagarna (eller majoriteten av deltagarna) är under 18 år. Därför angav ett antal operatörer GGR som genererats från detta som noll.
51. Det finns emellertid omständigheter där en enskild deltagare är under 18 år (t.ex. en enda fotbollsspelare i ett professionellt lag) och vadsplagning har i detta fall inträffat. I det scenariot, även om det inte uttryckligen spårades, beräknades det att vadsplagning på en minderårigs individuella prestationer i en match i Sverige kunde ha representerat ca 0.03% av GGR, med vadsplagning av 0.1% av kunderna, vilka står för ca 1% av total vadsplagnings-GGR.

Fig 9: Svenska Operatörers Svar – Vadsplagning på Minderåriga

Andel av Vadsplagnings-GGR	(%)
Andel GGR som genereras från spel på den förbjudna händelsen	0.03%
Andel kunder/konton som spelar på den förbjudna händelsen	0.1%
Andel GGR som dessa kunder utgör av totalen	1%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

Förlust av delmoment i en match eller tävling

52. Att spela på förlust av ett delmoment i en match eller tävling gav ett stort antal svar, eftersom det fanns olika tolkningar av detta förslag bland olika operatörer. I den mest smala definitionen betraktades det som ett förbud mot vadsplagning på förlusten av en poäng/mål i en match. Men i den bredare tolkningen som delades av vissa operatörer sågs det som en minskning av antalet tillgängliga marknader i vissa sporter med upp till 90%.
53. Till exempel, i tennis är spel på att någon kommer vinna ett delmoment i en match/tävling i grunden detsamma som spel på att den andra personen kommer förlora. Därför förbjuder detta förslag all vadsplagning (både att vinna och förlora) på tennismatcher förutom slutresultatet. För att ta det ett steg längre, i en turnering (tävling), strider spel på att vinna en match (och därmed på att någon annan förlorar matchen) mot detta, eftersom den enskilda matchen är ett delmoment i tävlingen – och därmed begränsas vadsplagningen till ett enda spel på vinnaren av hela tävlingen.
54. Med den smala definitionen var resultaten något lägre än vadsplagning på enskilda påföljder, med 0.03% av den totala GGR som genererades av vadsplagning på förlust av ett delmoment i en match. Detta gjordes av 3.0% av kunderna, som genererade totalt ca 15% av svensk vadsplagnings-GGR.

Fig 10: Svenska Operatörers Svar – Vadsplagning på Förlust av ett Delmoment – ‘Smal Tolkning’

Andel av Vadsplagnings-GGR	(%)
Andel GGR som genereras från spel på den förbjudna händelsen	0.03%
Andel kunder/konton som spelar på den förbjudna händelsen	3.0%
Andel GGR som dessa kunder utgör av totalen	15%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

55. Med den bredare definitionen av förslagen, som i själva verket förbjuder den stora majoriteten av spel i vissa sporter, stod detta emellertid för upp till 50% av GGR genererade från sport i Sverige, eller nästan 3% av total GGR. H2 kunde inte samla in exakt data för hur stor andel av kunderna som skulle spela på denna bredare definition, men det antydde att det kunde vara ca 10%+ av kunderna, vilket genererade ca 40–50%+ av total vadsplagnings-GGR.

Fig 11: Svenska Operatörers Svar – Vadsplagning på Förlust av ett Delmoment – ‘Bred Tolkning’

Andel av Vadsplagnings-GGR	(%)
Andel GGR som genereras från spel på den förbjudna händelsen	3%
Andel kunder/konton som spelar på den förbjudna händelsen	10%
Andel GGR som dessa kunder utgör av totalen	45%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

56. Givet skillnaden mellan de två tolkningarna, använder vi genomsnittet av de två.

Fig 12: Svenska Operatörers Svar – Vadsplagning på Förlust av ett Delmoment – ‘Genomsnittlig Tolkning’

Andel av Vadslagnings-GGR	(%)
Andel GGR som genereras från spel på den förbjudna händelsen	1.5%
Andel kunder/konton som spelar på den förbjudna händelsen	6.5%
Andel GGR som dessa kunder utgör av totalen	30%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

Samtliga Föreslagna Förbud Kombinerat

57. De kumulativa effekterna av de tre föreslagna förbuden beräknas nedan med hänsyn till en relativt hög överlappningsnivå av kundbasen som spelar på dessa produkter.
58. Vi noterar att skillnaden mellan den smala och breda tolkningen av vadslagning på förlust av ett delmoment är mycket stor, så för denna analys tar vi genomsnittet av de två tolkningarna (figur 12) och vi antar att vadslagning på minderåriga är noll. Därför erkänner vi att det finns en möjlighet att den reella berörda GGR kan vara högre eller lägre än vad vi visar.
59. Vi inkluderar också data från vissa operatörer som bara avgav en total effekt av de tre förbuden, i motsats till uppdelningen, och därför korrelerar inte resultaten av de "kombinerade" förbuden med den exakta summan av de enskilda delarna.
60. På denna basis genererade förbud av vadslagning på enskilda påföljder och förlust av ett delmoment i en match ca 1.7% av all vadslagnings-GGR. Spel på någon av dessa produkter görs av uppskattningsvis 8.9% av alla kunder, och totalt står dessa kunder för ca 40% av total vadslagnings-GGR.

Fig 13: Svenska Operatörers Svar – Kombination av Föreslagna Förbud

Andel av Vadslagnings-GGR	(%)
Andel GGR som genereras från spel på den förbjudna händelsen	1.7%
Andel kunder/konton som spelar på den förbjudna händelsen	8.9%
Andel GGR som dessa kunder utgör av totalen	40%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

3.2 Känslighetsanalys

61. När vi analyserar effekterna av dessa förbud på storleken på de licensierade och olicensierade vadslagningsmarknaderna i Sverige, uppskattar vi GGR-skiftet till olicensierat med hjälp av två olika beräkningar:
- En uppskattning baserad på mängden GGR som för närvarande genereras från de förbjudna produkterna
 - En uppskattning baserad på mängden GGR genereras av kunder som spelar på de förbjudna produkterna
62. Omfattningen av GGR-skiftet till olicensierade bolag från förbjudna produkter är baserad på kanaliseringen på andra marknader där det finns väsentliga begränsningar i produktutbudet – som Australien där in-play-vadslagning är förbjudet online – jämfört med en marknad som Storbritannien där det inte finns några väsentliga produktbegränsningar.

63. Vid analys av GGR som genererats från förbjudna produkter antyder analyser av kanaliseringen på andra marknader att ca 61% av detta flyttar offshore, medan ytterligare 26% ersätts med annan licensierad vadslagning och 13% av GGR är "förlorad" genom reducerad konsumtion.

Fig 14: GGR-skifte från Förbjudna Produkter

Andel GGR Genererad från Förbjudna Produkter	(%)
Skifte offshore	61%
Förblir licensierat men ersätts med spel på andra produkter	26%
'Förlorad' GGR från en minskning av övergripande vadslagning	13%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

64. Vid analys av total GGR som genereras av kunder som spelar på förbjudna produkter antyder analyser av kanaliseringen på andra marknader att ca 34% av detta skiftar offshore. Vi antar samma mängd online-ersättning och förlorade intäkter som beräknas i analysen av GGR som genererats från förbjudna produkter.

Fig 15: GGR-skifte av Kunder som Spelar på Förbjudna Produkter

Andel GGR Genererad från Förbjudna Produkter	(%)
Skifte offshore	34%
Förblir licensierat men ersätts med spel på andra produkter	Som beräknat i analys av GGR från förbjudna produkter
'Förlorad' GGR från en minskning av övergripande vadslagning	Som beräknat i analys av GGR från förbjudna produkter

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

3.3 Scenariomodellering – Marknadsestimat 2020-24

65. Vi använder ovanstående känslighetsanalys på den kommersiella marknaden för licensierad kommersiell vadslagning, förutsatt att det inte påverkar Svenska Spels landbaserade- eller onlineverksamhet. Därför gäller våra analys- och kanaliseringsgrader endast för den kommersiella onlinemarknaden.
66. Den kommersiella marknaden för vadslagning online har för närvarande en kanaliseringsgrad på 81%, långt under Storbritannien (över 99% kanaliseringsgrad) men betydligt högre än Australien, där in-play-vadslagning är förbjudet online (63% kanaliseringsgrad).
67. Med hjälp av ovanstående känslighetsanalys, baserad endast på GGR som genererats från de föreslagna förbjudna marknaderna, uppskattar vi att detta inte skulle ha någon väsentlig effekt på den licensierade marknaden, vilken minskar med ca 1.3% medan den olicensierade marknaden skulle öka med ca 4.3%. Detta skulle leda till en minskning av kanaliseringsgraden med ca 1 procentenhet till 80%.

Fig 16: GGR-skifte Förbjudna Produkters GGR (miljoner SEK)

Kommersiell Vadslagning Online (miljoner SEK)	2019
Licensierad	3,110
Olicensierat	742
Totalt	3,852
% Licensierat	81%
% GGR från förbjudna produkter	1.7%
SEK (miljoner) från förbjudna produkter	52
% Olicensierat	61%
% förlorat	13%
% övrigt licensierat	26%
SEK (miljoner) olicensierat	32
SEK (miljoner) förlorat	7
SEK (miljoner) övrigt licensierat	13
Licensierad minskning	(39)
Olicensierad ökning	32
Ny licensierat	3,071
Ny olicensierat	774
Ny total	3,845
% Licensierat	80%
Förändring licensierat	-1.3%
Förändring olicensierat	4.3%
Förändring totalt	-0.2%
Förändring i kanalisering (procentenheter)	-0.9%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

68. Som tydligt konstaterats i SI:s konsekvensanalys är risken emellertid att kunder flyttar till olicensierade bolag och flyttar all sin konsumtion till olicensierade bolag – inklusive spel genererade från produkter som inte är förbjudna. Därför upprepar vi analysen baserad på all GGR genererad av kunder som spelar på de föreslagna förbjudna produkterna.
69. Detta leder till en betydligt högre svängning i GGR från den licensierade till den olicensierade marknaden. Enligt denna analys uppskattar vi att den licensierade marknaden skulle minska med 429 miljoner SEK (-13,7%) och den olicensierade marknaden skulle växa med 420 miljoner SEK (+ 57%). Detta skulle leda till att kanaliseringsgraden sjunker till 70%, eller en minskning med -11 procentenheter.

Fig 17: GGR-Skifte Baserat på Total Kund GGR (miljoner SEK)

Kommersiell Vadslagning Online (miljoner SEK)	2019
Licensierad	3,110
Olicensierat	742
Totalt	3,852
% Licensierat	81%
% GGR från förbjudna produkter	40%
SEK (miljoner) från förbjudna produkter	1,230
% Olicensierat	34%
% förlorat	0.6%
% övrigt licensierat	1.1%
SEK (miljoner) olicensierat	420
SEK (miljoner) förlorat	7
SEK (miljoner) övrigt licensierat	13
Licensierad minskning	(426)
Olicensierad ökning	420
Ny licensierat	2,684
Ny olicensierat	1,161
Ny total	3,845
% Licensierat	70%
Förändring licensierat	-13.7%
Förändring olicensierat	56.5%
Förändring totalt	-0.2%
Förändring i kanalisering (procentenheter)	-10.9%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

70. När man tar genomsnittet av de två metodologierna innebär detta en minskning på -7.5% av licenserad GGR och en +30% ökning av olicensierad GGR för kommersiella onlineoperatörer. Detta innebär en minskning på -5.9 procentenheter i kanaliseringsgraden till 75% av GGR från kommersiella licensierade bolag.

Fig 18: GGR-Skifte Baserad på en Mittpunkten av Båda Analyserna – Kommersiellt Online (miljoner SEK)

Kommersiell Vadslagning Online (miljoner SEK)	2019
Licensierad minskning	
Från produkt GGR	(39)
Från Kund GGR	(426)
Genomsnittlig minskning	(233)
Olicensierad ökning:	
Från produkt GGR	32
Från Kund GGR	420
Genomsnittlig ökning	226
Ny licensierat	2,877
Ny olicensierat	968
Ny total	3,845
% Licensierat	75%
Förändring licensierat	-7.5%
Förändring olicensierat	30.4%
Förändring totalt	-0.2%
Förändring i kanalisering (procentenheter)	-5.9%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

71. När man inkluderar online-GGR från Svenska Spel, leder detta till en total nedgång i den licensierade onlinemarknaden på -5.6% och en total minskning av kanaliseringsgraden på -4.6 procentenheter till 80%.

Fig 19: GGR-Skifte Baserad på en Mittpunkt av Båda Analyserna – Totalt Online (miljoner SEK)

Total Online Sports Betting (SEK m)	2019	Mittpunkt	Förändring	Förändring (%)
Svenska Spel licensierat	1,057	1,057	-	0.0%
Kommersiellt licensierat	3,110	2,877	(233)	-7.5%
Total licensierat	4,167	3,935	(233)	-5.6%
Olicensierat	742	968	226	30.4%
Total online	4,909	4,902	(7)	-0.1%
% licensierat	85%	80%		-4.6%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

3.4 Benchmarking mot Jämförbara Marknader

72. Det finns många variabler som bidrar till den licensierade kanaliseringsgraden för vadslagning online, inklusive skattesatser, reklam, insatsbegränsningar, antal licenser, blockering av olicensierade-webbplatser och en mängd andra regulatoriska begränsningar.
73. Det är tydligt att produktförbud inte är den enda drivkraften bakom kanaliseringsgrader, men när vi jämför Sverige med ett antal andra marknader, är det uppenbart att förbud för licensierade bolag har en väsentlig inverkan på kanaliseringsgraden.

Fig 20: Licensierad Kanalisering på Andra Marknader

Marknad	Förbud	% Licensierat
Sverige	Nuvarande Regleringar	85%
Sverige Förslag	SI:s Föreslagna Förbud januari 2020	80%
Storbritannien	Inga väsentliga begränsningar	99%
Spanien	Förbud mot vadslagning på minderåriga och in-play är endast tillåtet i vissa regioner	87%
Portugal	Vadslagning är endast tillåtet för godkända tävlingar och vadslagningstyper	83%
Australien	Ingen in-play, reklambegränsningar	63%

Källa: H2 Gambling Capital, 2020

Avsnitt 4: H2:s Yttrande – Analys och Slutsatser

Enligt SI:s konsekvensanalys verkar det som om SI är överens med H2 om att:

- ✓ *Idrottens integritet är av avgörande betydelse*
- ✓ *Det bästa sättet att motverka manipulation är att kanalisera vadslagning till den licensierade marknaden där operatörerna kan övervaka och rapportera all misstänkt vadslagningsaktivitet*
- ✓ *Att förbjuda vadslagningsprodukter för licensierade bolag kommer troligen att driva kunderna till olicensierade bolag, som är 'aldrig längre bort än ett klick på datorn eller telefonen'.*
- ✓ *Om kunderna byter till olicensierade bolag kommer de inte bara att skifta sin vadslagning på förbjudna produkter, utan också sin vadslagning på produkter som inte är förbjudna*
- ✓ *Olicensierade bolag har litet eller inget incitament att rapportera manipulation inom sporten*
- ✓ *Den asiatiska marknaden är särskilt intresserad av den svenska sportmarknaden och det är här den största risken för organiserad manipulation av sport finns*

Följaktligen ifrågasätter vi logiken bakom att införa förbud för licensierade spelbolag som sannolikt kommer driva intäkter till den olicensierade marknaden till nackdel för idrottens integritet.

Enligt de nuvarande reglerna förutspår vi fortsatt tillväxt på både de licensierade och olicensierade onlinemarknaderna, men en snabbare tillväxttakt på den olicensierade marknaden beräknas minska kanaliseringen från 85% 2019 till 82% 2024.

Enligt de föreslagna produktförbuden kan den olicensierade marknaden växa med upp till 57%, vilket kan leda till en minskning av kanaliseringen med nästan 11 procentenheter för kommersiella onlineoperatörer. Vi kan då förvänta oss att den olicensierade marknaden växer snabbare än den licensierade marknaden, vilket leder till en fortsatt erosion av kanaliseringsgraden.

Med det sagt, så länge majoriteten av de stora europeiska operatörerna behåller sin licens kommer majoriteten av spelarna att vara kvar inom licenssystemet.

4.1 Effekt – Övergripande Oberoende Bedömning av Föreslagna Förändringar

74. H2 är övertygade om att den optimala lösningen för att bevara idrottens integritet är genom licensierade bolag som arbetar med specialiserade integritetsorgan och noggrant övervakar alla misstänkta fall av matchfixning.
75. För att operatörerna ska kunna spela en viktig roll för att upprätthålla idrottens integritet måste vadslagning kanaliseras till den licensierade marknaden – och allt som har potential att flytta denna vadslagning till olicensierade bolag kan bara vara skadligt för idrottens integritet.
76. Genom att förbjuda de produkter som kunder kan spela på hos licensierade bolag kommer SI inte att förhindra att vadslagning sker på dessa "sårbara" områden utan bara flytta vadslagningen till olicensierade bolag. Dessa kommer troligtvis att vara baserade i Asien, där SI:s möjligheter att blockera operatörerna är mer begränsad och där organiserad matchfixning är mer utbredd.
77. Enligt SI:s konsekvensanalys verkar det som om SI är överens med H2 om att:

- ✓ Idrottens integritet är av avgörande betydelse
 - ✓ Det bästa sättet att motverka manipulation är att kanalisera vadslagning till den licensierade marknaden där operatörerna kan övervaka och rapportera all misstänkt vadslagningsaktivitet
 - ✓ Att förbjuda vadslagningsprodukter för licensierade bolag kommer troligen att driva kunderna till olicensierade bolag, som är 'aldrig längre bort än ett klick på datorn eller telefonen'.
 - ✓ Om kunderna byter till olicensierade bolag kommer de inte bara att skifta sin vadslagning på förbjudna produkter, utan också sin vadslagning på produkter som inte är förbjudna
 - ✓ Olicensierade bolag har litet eller inget incitament att rapportera manipulation inom sporten
 - ✓ Den asiatiska marknaden är särskilt intresserad av den svenska sportmarknaden och det är här den största risken för organiserad manipulation av sport finns
78. Följaktligen ifrågasätter vi logiken bakom att införa förbud för licensierade vadslagningsoperatörer som sannolikt kommer driva intäkter till den olicensierade marknaden till nackdel för idrottens integritet.
79. Storleken på de marknader som SI:s föreslagna förbud berör är relativt små och det verkar osannolikt att någon skulle kunna satsa den mängd pengar som krävs för sportmanipulation utan att det flaggas av licensierade bolag. Däremot, om denna GGR flyttar till en olicensierad webbplats – tillsammans med resten av dessa kunders GGR – tillförs ytterligare likviditet till vadslagningsmarknader där manipulation är mer utbredd och rapportering inte förekommer.

4.2 Troliga Trender / Marknadsutveckling

80. Enligt de nuvarande regleringarna förutspår vi fortsatt tillväxt på både de licensierade och olicensierade vadslagningsmarknaderna online. Tillväxten på den olicensierade marknaden beräknas dock fortfarande öka snabbare än på den licensierade marknaden, och därför förutspår vi att kanaliseringen kommer att minska något från 85% 2019 till 82% 2024. För den "kommersiella" onlinemarknaden för vadslagning på sport förväntas kanaliseringen falla från 81% 2019 till 78% 2024.
81. Enligt de föreslagna produktförbuden kan dock den olicensierade marknaden öka med upp till 57%, vilket kan leda till en minskning av kanaliseringen på nästan 11 procentenheter för kommersiella onlineoperatörer. Detta skulle ha en betydande inverkan på idrottens integritet.
82. Vi förväntar oss då att den olicensierade marknaden växer snabbare än den licensierade marknaden, vilket leder till en fortsatt erosion av kanaliseringsgraden.
83. Med det sagt, så länge majoriteten av de stora europeiska operatörerna behåller sin licens kommer majoriteten av spelarna att vara kvar inom licenssystemet.

Avsnitt 5: Centrala Slutsatser

H2:s Oberoende Rapport– 8 Centrala Slutsatser

1. *Spelinspektionen (SI) har framfört förslag om att förbjuda vadslagning på vissa produkter som en del av en kampanj mot matchfixning och för att upprätthålla idrottens integritet. Även om dessa förbud är inriktade på områden som framstår som mest sårbara för manipulation är branschens oro att en begränsning av licensierade bolags möjlighet att erbjuda vadslagning på dessa produkter bara kommer att flytta vadslagningen till olicensierade bolag som saknar integritetshänsyn.*
2. *Generellt sett fokuserar de mest effektiva regleringarna på ett regelverks övergripande mål på makronivå, istället att försöka kontrollera vad som erbjuds på mikronivå.*
3. *H2 är övertygad om att den optimala lösningen för att bevara idrottens integritet kommer av licensierade bolag som arbetar med specialiserade integritetsorgan och noggrant övervakar alla misstänkta fall av matchfixning.*
4. *Följaktligen ifrågasätter vi den logiska grunden bakom att införa förbud för licensierade spelbolag, vilket sannolikt kommer driva vadslagning till olicensierade marknader till nackdel för idrottens integritet.*
5. *En analys av konsekvenserna av dessa regleringar indikerar en -7.5% minskning av GGR för licensierade bolag, samt en +30% ökning av GGR för olicensierade onlineoperatörer. Det motsvarar en minskning av kanaliseringsgraden med -5.9% till 75% av GGR från licensierade bolag.*
6. *Med de föreslagna produktförbuden förväntar vi oss att den olicensierade marknaden kommer växa i en snabbare takt än den licensierade marknaden, vilket leder till fortsatt erosion av kanaliseringsgraden. Dock kommer majoritet av spelare fortsatt spela hos licensierade bolag, så länge som majoriteten av de stora europeiska bolagen behåller sin licens.*
7. *Genom att förbjuda de vadslagningsprodukter som konsumenter kan spela på hos licensierade bolag kommer SI inte förhindra vadslagning på dessa 'sårbara' områden, utan kommer istället driva vadslagningen till olicensierade bolag.*
8. *Medan det belopp som satsas på dessa enskilda produkter kan vara relativt litet kommer kunderna att välja en operatör som är en "one-stop-shop" för alla vadslagningsaktiviteter och kommer därför troligen att flytta all vadslagning till en olicensierad operatör, och inte bara vadhållning på de förbjudna produkterna.*

© H2 Gambling Capital 2020